

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

(Vypracovaná podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 24/2006 Z. z.)

PROGRAM PREDCHÁDZANIA VZNIKU ODPADU SLOVENSKEJ REPUBLIKY na roky 2019 -2025

Bratislava, august 2018

OBSAH:

I	Základné údaje o obstarávateľovi.....	4
1.	Označenie.....	4
2.	Sídlo.....	4
3.	Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, od ktorého možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie	4
II	Základné údaje o strategickom dokumente	5
1.	Názov	5
2.	Územie (SR, kraj, okres, obec).....	5
3.	Dotknuté obce.....	5
4.	Dotknuté orgány	5
5.	Schvaľujúci orgán.....	5
6.	Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom.....	6
III.	Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	11
1.	Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať	11
2.	Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.	18
3.	Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené	18
4.	Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu.....	19
5.	Environmentálne aspekty vrátane zdravotných aspektov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu ..	21
IV	Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia.....	23
1.	Pravdepodobné významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).....	23
V	Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	25
1.	Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu	25

VI	Dôvody výberu zvažovaných alternatív zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu a opis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti	26
VII	Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie.....	27
VIII	Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy vrátane vplyvov na zdravie.....	29
IX	Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií	30
X	Informácia o ekonomickej náročnosti.....	32
	Vyhodnotenie pripomienok zaslaných k oznámeniu o strategickom dokumente:	33
	Zoznam použitých skratiek	35
	Použitá literatúra:	37

I Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

**Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva**

2. Sídlo

Námestie Ľudovíta Štúra 1
812 35 Bratislava

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, od ktorého možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie

oprávnený zástupca:

Ing. Filip Macháček, generálny riaditeľ Sekcie environmentálneho hodnotenia
a odpadového hospodárstva,
Nám Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava,
kontaktná adresa: Nám Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
02/5956 2350
filip.machacek@enviro.gov.sk

miesto na konzultácie

Ing. Jana Juríková, poverená vykonávaním funkcie riaditeľa odboru odpadového
hospodárstva,
Nám Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava,
kontaktná adresa: Nám Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
02/5956
jana.jurikova@enviro.gov.sk

II Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov

Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025 (PPVO)

2. Územie (SR, kraj, okres, obec)

PPVO je strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom, a preto zahŕňa celé územie Slovenskej republiky. Na základe princípu medzinárodnej klasifikácie NUTS (Vyhláška ŠÚ SR č. 438/2004 Z. z., ktorou sa vydáva klasifikácia štatistických územných jednotiek) v rámci Európskej únie je Slovenská republika rozdelená na:

- 4 oblasti (NUTS 2),
- 8 krajov (NUTS 3),
- 79 okresov (LAU 1),
- 2891 obcí (LAU 2), z toho so štatútom mesta 138.

3. Dotknuté obce

Dotknutými obcami sú jednotlivé obce začlenené do 79 okresov a 8 krajov vyčlenených na území Slovenskej republiky:

- Bratislavský kraj
- Trnavský kraj
- Trenčiansky kraj
- Nitriansky kraj
- Žilinský kraj
- Banskobystrický kraj
- Košický kraj
- Prešovský kraj.

4. Dotknuté orgány

Dotknutými orgánmi sú všetky orgány verejnej správy, ktorých záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov podmieňujú povolenie programu, alebo ktorých vyjadrenie sa vyžaduje pred jeho prijatím alebo schválením:

Ministerstvo životného prostredia SR – Odbor hodnotenia a posudzovania vplyvov na životné prostredie

5. Schvaľujúci orgán

Vláda Slovenskej republiky

6. Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom

PPVO Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025 je strategickým dokumentom, ktorého hlavným cieľom je posun od materiálového zhodnocovania ako jedinej priority odpadového hospodárstva, k predchádzaniu vzniku odpadu v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva SR.

Pojem „predchádzanie vzniku“ je v článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc a v § 6 ods. 3 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) vymedzený nasledovne: „**predchádzanie vzniku**“ sú opatrenia, ktoré sa prijímú predtým ako sa látka, materiál, alebo výrobok stane odpadom, a ktoré znižujú:

- a) množstvo odpadu aj prostredníctvom opätovného použitia výrobkov, alebo predĺženia životnosti výrobkov,
- b) nepriaznivé vplyvy vzniknutého odpadu na životné prostredie a zdravie ľudí; alebo
- c) obsah škodlivých látok v materiáloch a výrobkoch.

Predchádzanie vzniku odpadu je na prvom mieste v hierarchii odpadového hospodárstva, ktorá je definovaná v článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc a od 1.1. 2016 v § 6 ods. 1 zákona o odpadoch:

- a) predchádzanie vzniku,
- b) príprava na opätovné použitie,
- c) recyklácia,
- d) iné zhodnocovanie, napr. energetické zhodnocovanie,
- e) zneškodňovanie.

Hlavným cieľom snaženia Európskeho spoločenstva v oblasti odpadového hospodárstva je prerušenie súvislosti medzi hospodárskym rastom a vplyvmi vzniku a nakladania s odpadmi na životné prostredie. Na dosiahnutie tohto cieľa majú slúžiť aj PPVO jednotlivých členských štátov. Podľa § 7 zákona o odpadoch program predchádzania vzniku odpadu vypracuje ministerstvo spravidla na desať rokov.

PPVO Slovenskej republiky je vypracovaný na roky 2019 – 2025.

Obsah PPVO SR na roky 2019 – 2025

Úvod

Analýza súčasného stavu

Hlavný cieľ nového programu

Indikátory

Opatrenia na splnenie hlavného cieľa

Východiská

Opatrenia

Špecifické ciele pre vybrané prúdy odpadov

Zmesový komunálny odpad

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Biologicky rozložiteľné komunálne odpady

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Odpad z potravín

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Odpad z papiera

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Objemný odpad

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Plasty a obaly

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Stavebné odpady

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Nebezpečné odpady

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Odpad z ťažobného priemyslu

Charakteristika súčasného stavu

Cieľ

Indikátory

Opatrenia

Financovanie

Vyhodnocovanie plnenia cieľov programu

Existujúca pracovná skupina pre obehové hospodárstvo, ktorá je zložená z jednotlivých dotknutých ministerstiev, bude rozšírená o zástupcov mimovládnych organizácií a odborníkov v odpadovom hospodárstve a doplnená o oblasť predchádzania vzniku odpadov. Táto skupina sa bude stretávať s cieľom nájsť riešenia na podporu predchádzania vzniku odpadov ako neoddeliteľnej súčasti obehového hospodárstva a šetrenie primárnych zdrojov v zainteresovaných rezortoch. Stretnutia pracovnej skupiny zvoľáva Ministerstvo životného prostredia SR na ad hoc báze.

Dňa 07.03.2017 sa na Ministerstve životného prostredia uskutočnilo stretnutie pracovnej skupiny k podpore zriaďovania centier opätovného používania za účasti zástupcov Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ÚNMaS SR, ZMOS, ÚMS, AZZZ SR a riešiteľov projektu CERREC. Centrá opätovného používania sú miesta, ktoré zabezpečujú odoberanie starých použitých vecí, zabezpečujú opravu pokazených vecí a poskytujú obyvateľom funkčné veci na opätovné použitie. Centrá opätovného používania sú jedným z nástrojov, ktorým sa predchádza vzniku odpadov. Výsledkom je úspora financií aj primárnych surovín.

Predložený dokument je v súlade s Programom odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020, ktorý obsahuje 58 opatrení, ktoré by mali viesť k dosiahnutiu cieľov odpadového hospodárstva. Opatrenia pre rôzne oblasti odpadového hospodárstva, ktoré s problematikou predchádzania vzniku odpadov priamo súvisia, uvádzame:

- O9. posúdiť možnosť úpravy výšky a mechanizmu prerozdelenia poplatkov za uloženie odpadov na skládky odpadov medzi obce a Environmentálny fond, za účelom vytvorenia dostatočných finančných zdrojov na podporu predchádzania vzniku odpadov a triedeného zberu komunálnych odpadov. Jedným z princípov nového ekonomického nástroja musí byť, že výška poplatkov za ukladanie odpadov na skládky odpadov musí vychádzať z miery vytriedenia komunálneho odpadu,
- O13. v súlade s Programom predchádzania vzniku odpadu v SR na roky 2014-2018 prijať v spolupráci s tretím sektorom národný program domáceho kompostovania so stanovením metodiky na výpočet množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, ktoré sú kompostované v domácnostiach,
- O14. podporovať financovanie projektov na predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov formou domáceho a komunitného kompostovania
- O37. posúdiť prijatie zákazu bezplatného poskytovania ľahkých plastových tašiek v mieste predaja a na základe výsledkov prijať tomu zodpovedajúce opatrenie alebo navrhnúť iný typ opatrenia s cieľom znížiť ročnú spotrebu ľahkých plastových tašiek na 90 ks na obyvateľa do konca roka 2019 a na 40 ks na obyvateľa do konca roka 2025
- O39. upraviť legislatívne podmienky pre používanie nekontaminovaných výkopových zemín a iného prirodzene sa vyskytujúceho materiálu vo väzbe na stanovenie kritérií stavu konca odpadu pre výkopové zeminy a pripravovanú právnu úpravu spätného zasypávania

Ďalšie strategické a koncepcné dokumenty prijaté v SR súvisiace s problematikou odpadového hospodárstva:

- **Stratégia obmedzovania ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov**, ktorá bola prijatá vládou SR v roku 2011
- **Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky**
- **Národný environmentálny akčný program II (NEAP II)**
- **Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj**
- **Národný realizačný plán Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POPs)**
- **Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja**
- **Operačný program Kvalita životného prostredia**

Efektívnym využívaním zdrojov sa zaoberajú viaceré strategické dokumenty Ministerstva hospodárstva SR:

- **Surovinová politika SR**
- **Stratégia energetickej bezpečnosti SR**
- **Energetická politika SR**

Opatrenia v oblasti uvedených politík a stratégií neprispievajú významnou mierou k predchádzaniu vzniku odpadu.

III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

1. Informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať

Stav životného prostredia Slovenskej republiky je popísaný a pravidelne aktualizovaný v správach o stave životného prostredia, ktoré MŽP SR každoročne zverejňuje na základe zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí a zákona č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, odovzdávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (www.sazp.sk). V dvojročných intervaloch je verejnosti sprístupňovaná aj Environmentálna regionalizácia SR (www.enviroportal.sk), ktorú spracováva SAŽP z podkladov odborných organizácií rezortu životného prostredia. V mapových podkladoch sú prehľadne spracované informácie o jednotlivých zložkách životného prostredia SR.

V tejto kapitole sú uvedené predovšetkým informácie o stave tých zložiek životného prostredia, na ktorých súčasnom stave sa podieľa aj spôsob nakladania s odpadom. Súčasný stav jednotlivých zložiek životného prostredia je v **Správe o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2016** stručne charakterizovaný a zhrnutý do „kľúčových zistení“, ktoré v nasledujúcich častiach citujeme.

Ovzdušie

Súčasný stav ovzdušia podľa Správy o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2011:

Emisie nemetánových prchavých organických látok (NMVOC) v dlhodobom horizonte (1990 – 2000) trvalo klesali. Po roku 2000 nastal nárast emisií, následne po roku 2007 začali znova klesať a ich objem sa udržiava zhruba na rovnakej úrovni s miernymi výkyvmi v jednotlivých rokoch. V roku 2015 emisie NMVOC mierne vzrástli.

- Emisie základných znečisťujúcich látok v dlhodobom horizonte (1990 – 2015) poklesli, avšak rýchlosť poklesu sa po roku 2000 výrazne spomalila. V roku 2015 došlo v porovnaní s rokom 2014 k poklesu emisií NO_x a CO, naopak v prípade emisií PM₁₀ a PM_{2,5} došlo k miernemu nárastu a v prípade SO₂ k výraznému nárastu.
- Pretrvávajúci dlhodobý trend poklesu emisií amoniaku.
- Emisie nemetánových prchavých organických látok (NMVOC) v dlhodobom horizonte (1990 – 2000) trvalo klesali. Po roku 2000 nastal nárast emisií, následne po roku 2007

začali znova klesať a ich objem sa udržiava zhruba na rovnakej úrovni s miernymi výkyvmi v jednotlivých rokoch. V roku 2015 emisie NMVOC mierne vzrástli.

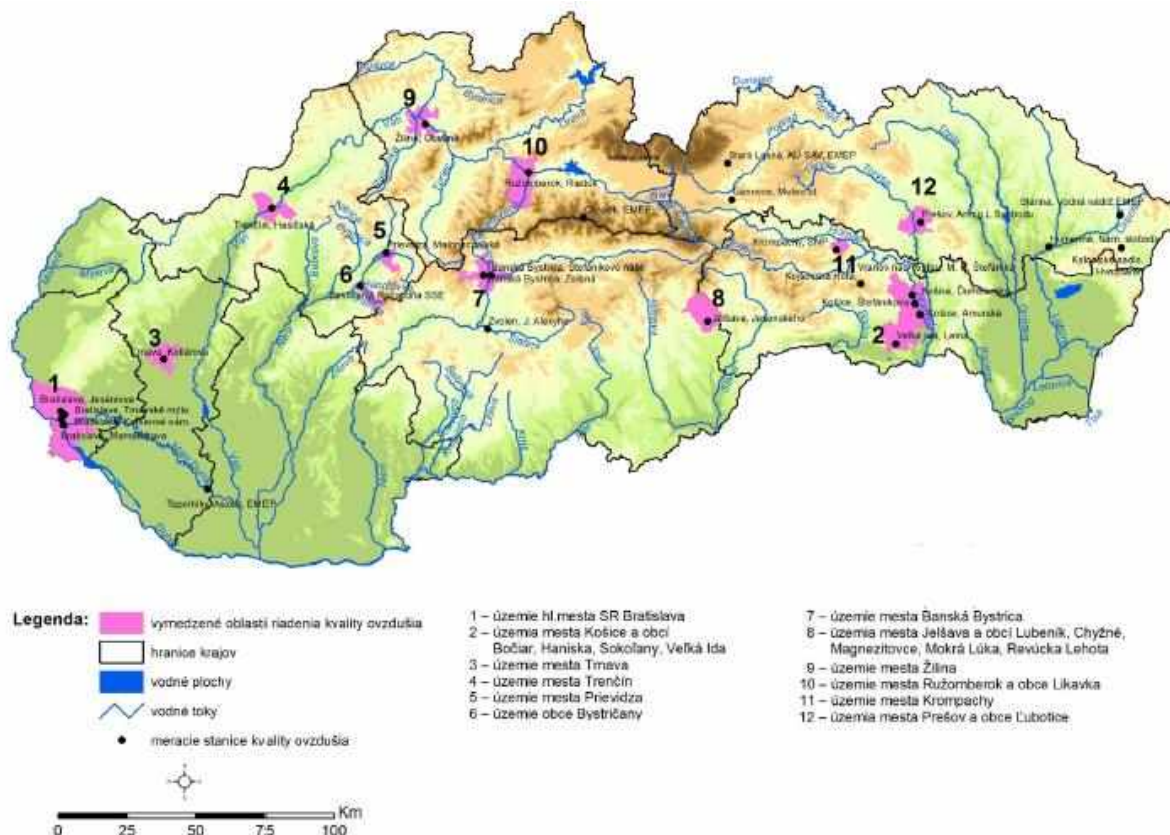
- Emisie perzistentných organických látok (POPs) v období 1993 – 2000 výrazne poklesli. Porovnaním rokov 2001 a 2015 došlo k poklesu emisií dioxínov a furánov (PCDD/ PCDF) a k nárastu emisií polychlórovaných bifenylov (PCB) a polycyklických aromatických uhľovodíkov (PAH). Medziročne bol v prípade emisií PCDD/PCDF zaznamenaný mierny pokles, a naopak mierny nárast zaznamenali emisie PCB a PAH.
- SR plní záväzky vyplývajúce z medzinárodných dokumentov v oblasti ochrany ovzdušia bez nedostatkov.
- V roku 2016 došlo k prekročeniu limitných hodnôt vybraných znečisťujúcich látok v ovzduší (PM₁₀) stanovených na zabezpečenie ochrany zdravia ľudí len na jednej monitorovacej stanici. Vyskytli sa tiež prekročenia cieľovej hodnoty na ochranu zdravia pre BaP.
- Masívne zníženie národných emisií prekursorov ozónu za posledné roky neprinieslo zníženie koncentrácie prízemného ozónu na území SR. Niektoré charakteristiky koncentrácií prízemného ozónu v roku 2016 zotrvali na relatívne vysokej úrovni z predchádzajúcich rokov.
- Limitné hodnoty znečisťujúcich látok v ovzduší stanovené na ochranu vegetácie (SO₂, NO_x) neboli prekročené. Prekročenie bolo zaznamenané v prípade prízemného ozónu.
- Celkový atmosférický ozón bol pod dlhodobým priemerom -2,6 %, celková suma denných dávok ultrafialového erytémového žiarenia oproti roku 2015 mierne vzrástla.
- SR plní záväzky vyplývajúce z medzinárodných dokumentov v oblasti ochrany ozónovej vrstvy.

V súlade s požiadavkami zákona o ochrane ovzdušia bolo územie SR rozdelené do **8 zón** a **2 aglomerácií** a v rámci nich do **12 oblastí riadenia kvality ovzdušia**.

Oblasťou riadenia kvality ovzdušia je aglomerácia alebo vymedzená časť zóny, kde je prekročená:

- limitná hodnota jednej látky alebo viacerých znečisťujúcich látok zvýšená o medzu tolerancie,
- limitná hodnota jednej látky alebo viacerých znečisťujúcich látok, ak nie je určená medza tolerancie,
- cieľová hodnota pre ozón, častice PM_{2,5}, arzén, kadmium, nikel alebo benzo(a)pyrén.

Vymedzenie 12 oblastí riadenia kvality ovzdušia je zobrazené na Obr. 1.

Obr. 1: Oblasti riadenia kvality ovzdušia v roku 2016

Zdroj SHMÚ

Voda

Charakteristika súčasného stavu povrchových aj podzemných vôd podľa Správy o stave životného prostredia Slovenskej republiky za rok 2016:

- Odbery povrchovej vody po roku 1996 zaznamenali významný pokles, napriek minimálnym medziročným nárastom a poklesom. V roku 2016 odbery poklesli oproti roku 1996 o 72,1 % a oproti roku 2000 o 68,6 %. Medziročne 2015 – 2016 odbery poklesli o 6,4 %.
- Odbery podzemných vôd tiež zaznamenali po roku 1996 pokles, ale od roku 2000 majú vyrovnaný charakter s minimálnymi medziročnými nárastmi a poklesmi. V roku 2016 odbery poklesli o 39,1 % oproti roku 1996 a o 28,1 % oproti roku 2000. Medziročný pokles predstavoval 1,03 %.

- V roku 2016 klesla produkcia odpadových vôd oproti roku 1994 o 49,3 %, oproti roku 2000 o 40,8 % a oproti roku 2015 narástla o 4,2 %. V roku 2016 množstvá organického znečistenia charakterizovaného parametrami BSK_5 , $N_{celk.}$, $P_{celk.}$ mierne poklesli, $CHSK_{Cr}$ bola približne na rovnakej úrovni predchádzajúceho roku.
- Kvalita povrchových vôd vo všetkých monitorovacích miestach splnila limity pre vybrané všeobecné ukazovatele a ukazovatele rádioaktivity. Prekračované limity boli hlavne pre syntetické a nesyntetické látky, hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele a dusitanový dusík.
- V tomto období bol zlý a veľmi zlý ekologický stav útvarov povrchových vôd zaznamenaný v 8,94 % vodných útvarov, čo predstavuje dĺžku 2 159,41 km. Dobrý chemický stav nedosahovalo 37 (2,4 %) vodných útvarov povrchových vôd.
- Za účelom hodnotenia chemického stavu útvarov podzemných vôd boli pokryté monitorovacími objektmi všetky kvartérne a predkvartérne útvary podzemných vôd okrem geotermálnych útvarov podzemných vôd, ktoré neboli hodnotené. V zlom chemickom stave sa nachádzalo 11 útvarov podzemných vôd (14 %).
- Kvalita pitnej vody dlhodobo vykazuje vysokú úroveň. V roku 2016 podiel analýz pitnej vody vyhovujúcej limitom dosiahol hodnotu 99,64 %, zatiaľ čo v roku 2000 to bolo 98,64 %.
- V roku 2016 bola vykonaná klasifikácia vôd vhodných na kúpanie v zmysle smernice 2006/7/ES v 30 prírodných lokalitách. 21 lokalít vôd určených na kúpanie bolo klasifikovaných ako lokality s výbornou kvalitou vody na kúpanie, 8 lokalít malo dobrú kvalitu vody na kúpanie a jedna lokalita mala nedostatočnú kvalitu vody na kúpanie. V roku 2016 bolo zaznamenané preroženie cyanobaktérií najmä v lokalite Gazarka, ale aj v strediskách Zemlínka Širava, Vinianske jazero, VN Duchonka a Kunovská priehrada.
- Počet obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov dosiahol 88,66 %. Touto hodnotou SR zaostáva za susednými štátmi.
- Počet obyvateľov napojených na verejné kanalizácie dosiahol 66,36 %. Táto úroveň je porovnateľná s Maďarskom a Poľskom, ale výrazne nižšia ako v Česku a Rakúsku.

Horniny

Súčasný stav kvality horninového prostredia je v Správe o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2016 charakterizovaný nasledovne:

- V rámci pod systému „Zosuvy a iné svahové deformácie“ sa v roku 2016 monitorovalo celkovo 43 lokalít. Vykonávalo sa monitorovanie troch základných typov svahových pohybov – zosúvanie (31 pozorovaných lokalít), plazenie (4 lokality) a náznaky aktivizácie rúťových pohybov (8 lokalít). Najväčšie aktivity svahových pohybov boli zaznamenané v obciach Kľačany, Nižná Myšľa a Vyšná Hutka. Zvýšená aktivita bola zaznamenaná aj na lokalitách Prievidza-Hradec, Červený Kameň, Handlová-Morovnianske sídlisko a Veľká Čausa. Je nutné pokračovať s ich monitorovaním. V obci Varhaňovce je zosuvom postihnutá kolónia. V postihnutom území doteraz neboli zrealizované žiadne sanačné opatrenia. Vybudovaná tu bola len sieť monitorovacích objektov, ktorá je však v súčasnosti zničená
- V roku 2016 bolo zo záznamov seizmických staníc národnej siete interpretovaných 10 888 teleseizmických, regionálnych alebo lokálnych seizmických javov. Na seizmických záznamoch bolo určených viac ako 40 600 seizmických fáz. Lokalizovaných bolo cca 70 – 80 zemetrasení s epicentrom na území SR. Makroseizmicky bolo pozorované jedno zemetrasenie (epicentrum sa nachádzalo na území Rakúska) a dve priemyselné explózie.
- Riečne sedimenty na riekach Váh (horný a stredný úsek), Hron (horný úsek), Muráň a Dunaj a väčšina tokov Východoslovenskej nížiny a priľahlých oblastí sú prakticky neznečistené a koncentrácie látok zväčša reprezentujú ich prírodné obsahy. Z pohľadu kontaminácie dlhodobé monitorovanie riečnych sedimentov poukazuje na výrazne a trvalo znečistené toky Nitra, Štiavnica, Hornád a Hnilec, prekračujúcimi parametrami sú najmä prvky Hg, As, Zn, Sb, Cd a Cu.

Pôda

Súčasný stav kvality pôdy je v Správe o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2016 stručne charakterizovaný nasledovne:

- Zisťované koncentrácie rizikových prvkov v poľnohospodárskych pôdach SR sú prevažne podlimitné. Zaznamenaný bol zvýšený obsah kadmia a olova v niektorých fluvizemiach, najmä na dolných tokoch riek, čo indikuje ich transport často zo vzdialenejších oblastí.
- Lokality, ktoré boli kontaminované v minulosti (v okolí priemyselných závodov, v oblasti vplyvu geochemických anomálií) sú kontaminované aj v súčasnosti čo znamená, že pôdy si pomerne dobre a dlho udržiavajú tento nepriaznivý stav a bude potrebné ich aj v budúcnosti neustále monitorovať.
- Vodnou eróziou (rôznej intenzity) je na území Slovenska potenciálne ovplyvnených 764 522 ha poľnohospodárskych pôd

Rastliny, živočíchy a chránené územia prírody

Z informácií uvedených v Správe o stave životného prostredia Slovenskej republiky za rok 2016 o ochrane rastlín, živočíchov a chránených území sme vybrali nasledujúce stručné informácie:

V súčasnosti je na území SR spolu 1 092 tzv. maloplošných chránených území (CHÚ) a 23 tzv. veľkoplošných CHÚ národnej sústavy klasifikovanej stupňami ochrany (2. – 5.) s rozlohou 1 147 059 ha (bez vzájomných prekryvov), čo tvorí 23,4 % rozlohy SR (medziročne bol reálne zaznamenaný pokles výmery CHÚ kvôli výraznému zníženiu výmery ochranného pásma NP Slovenský raj)

V roku 2016 bolo dopracovaných a prerokovaných v zmysle § 50 zákona č. 543/2002 Z. z. prvých 6 programov starostlivosti o CHVÚ.

Stav tzv. „maloplošných“ chránených území zaradených do 2. – 5. stupňa ochrany je hodnotený v 3 kategóriách ohrozenosti. Z celkovej výmery 1 16 144 ha „maloplošných“ chránených území bolo degradovaných 0,2 %, ohrozených bolo 17,5 % a v optimálnom stave bolo 82,2 % z celkovej plochy MCHÚ.

Aktuálnou problematikou ohrozujúcou druhovú diverzitu vegetácie sa za posledné roky stávajú invázne druhy - nepôvodné druhy rastlín, ktoré sa šíria nekontrolovateľne a vytláčajú taxóny domáce. V roku 2011 bola zabezpečovaná ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín.

Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti okolo 8,4 %. Stavovcov je ohrozených až 29 %.

V rehabilitačných staniach prevádzkovaných organizáciami ochrany prírody a krajiny bolo v roku 2016 rehabilitovaných spolu 1 442 jedincov poranených alebo inak handicapovaných živočíchov (vtáky, cicavce). Späť do voľnej prírody bolo vypustených spolu 796 jedincov. V rámci organizačných útvarov ŠOP SR sa v roku 2016 zabezpečilo stráženie 138 hniezd 5 druhov dravcov (orol kráľovský, orol skalný, orol kriľavý, sokol sťahovavý a výr skalný) a v nich bolo úspešne vyvedených spolu 160 mláďat.

V 2. až 5. stupni ochrany je zaradených 23,23 % územia SR.

Zdravotný stav obyvateľstva

Stručná informácia o zdravotnom stave obyvateľstva podľa Správy o stave životného prostredia Slovenskej republiky za rok 2016:

- Stredná dĺžka života pri narodení sa v SR trvalo zvyšuje. V roku 2016 v porovnaní s rokom 2010 došlo k jej nárastu u mužov o 3,03 roka a u žien o 2,14 roka.
- Počet živonarodených detí na 1 000 obyvateľov sa zvýšil z úrovne 10,2 v roku 2010 na úroveň 11,3 v roku 2015.
- Počet zomretých na 1 000 obyvateľov poklesol z úrovne 9,9 v roku 2010 na úroveň 9,6 v roku 2015.

Najvyššia úmrtnosť obyvateľstva u mužov aj u žien je dlhodobo na choroby obehovej sústavy, keď v roku 2011 zomrelo na túto príčinu u mužov 46 % a u žien 60 %. Druhou najčastejšou príčinou úmrtí obyvateľstva v prípade obidvoch pohlaví sú naďalej nádory s miernym poklesom oproti minulému roku.

Pravdepodobný vývoj stavu životného prostredia, ak sa Program predchádzania vzniku odpadov v Slovenskej republike v rokoch 2019 – 2025 bude realizovať

Realizácia Programu predchádzania vzniku odpadov môže prispievať k zlepšeniu stavu jednotlivých zložiek životného prostredia. Pri znížení tvorby odpadov je predpoklad zníženia aj množstva odpadov ukladaného na skládky odpadov, čo bude prispievať k zlepšovaniu stavu:

ovzdušia:

- znížením tvorby skládkových plynov
- znížením rizika tvorby škodlivých látok unikajúcich do ovzdušia pri požiaroch skládok odpadov
- znížením tvorby zápachu obťažujúceho obyvateľov v blízkosti skládok odpadov
- znížením obsahu nebezpečných látok v materiáloch a výrobkoch, následne aj v odpade a emisiách zo spaľovní

vôd:

- podporovaním čistejších technológií
- znížením množstva odpadových vôd vypúšťaných do recipientu po prečistení zo skládok odpadov
- kampane na zvyšovanie povedomia prispejú aj k obmedzeniu divokého skládkovania odpadov, ktoré má negatívny vplyv na podzemné aj povrchové vody

pôdy:

- znížením rizika tvorby škodlivých látok unikajúcich do ovzdušia pri požiaroch skládok odpadov
- kampane na zvyšovanie povedomia prispejú aj k obmedzeniu divokého skládkovania odpadov, ktoré má negatívny vplyv na pôdu

horninového prostredia:

- obmedzením nadmernej spotreby a podporovaním opakovane použiteľných výrobkov sa budú šetriť aj surovínové zdroje - aj ložiská rúd
- kampane na zvyšovanie povedomia prispejú aj k obmedzeniu divokého skládkovania odpadov, ktoré má negatívny vplyv aj na horninové prostredie

Zlepšovanie stavu ovzdušia, vôd a pôdy je predpokladom zlepšovania stavu rastlín a živočíchov, vrátane človeka. Realizácia navrhovaného Programu predchádzania vzniku odpadu môže malou mierou prispievať aj k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva, okrem zníženia škodlivých látok v prostredí aj znižovaním stresových faktorov, ktoré spôsobujú pri nakladaní s odpadom obyvateľstvu spoluobčania (jednotlivci aj podnikatelia) s nízkym environmentálnym povedomím.

2. Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti a pod.

Realizácia Programu predchádzania vzniku odpadu nebude mať žiadne negatívne dôsledky v chránených územiach v Slovenskej republike. Tak ako by mala prispievať k zlepšeniu stavu jednotlivých zložiek životného prostredia, môže prispieť aj k zlepšeniu situácie v chránených územiach prírody a v chránených vodohospodárskych územiach, predovšetkým pomocou kampaní na zvyšovanie povedomia obyvateľov a návštevníkov týchto oblastí. Podpora čistejších technológií prispeje aj k ochrane vodohospodárskych oblastí.

3. Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú významne ovplyvnené

Navrhovaným strategickým dokumentom by malo byť ovplyvnené celé územie Slovenskej republiky a jeho realizácia by mala prispievať malou mierou aj k riešeniu globálnych problémov.

Významne ovplyvnené budú navrhovaným strategickým dokumentom osídlené oblasti, väčšou mierou hustejšie osídlené, kde bude výhodnejšie realizovať rôzne zberne, opravovne a predajne. V týchto oblastiach je sústredený aj priemysel, na ktorý je zameraná podpora technológií,

z ktorých vzniká menej odpadu, a ktoré budú podporovať znižovanie obsahu škodlivých látok v materiáloch a výrobkoch.

Významne sa však realizáciou Programu predchádzania vzniku odpadu SR dá ovplyvniť aj stav v územiach v prostredí vysokej kvality, do ktorého patria aj turisticky najviac navštevované lokality Slovenska. Chránené územia prírody sú v súčasnosti v dobrom stave aj vďaka dobrovoľníkom, organizovaným rôznymi združeniami, ktorí z nich každoročne odstraňujú množstvo odpadu. Preto informačné kampane zamerané na zmenu správania verejnosti je potrebné zameriavať aj do oblastí prostredia vysokej kvality, na ich návštevníkov a obyvateľov, a viac podporovať už pôsobiace ochranárske združenia a ich kampane, ktoré sú zamerané aj na predchádzanie vzniku odpadu.

V správe o hodnotení preto nevyčleňujeme územia, na ktorých by nebolo potrebné vplývať rôznymi stratégiami a kampanami na obyvateľstvo, alebo podnikateľský sektor. Strategickým dokumentom môže byť ovplyvnené celé územie SR, ako uvádzame v časti II., dokument má celoštátny dosah. Stručné informácie o stave životného prostredia prevzaté zo Správy o životnom prostredí Slovenskej republiky sú uvedené v časti III.1.

4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu

Z environmentálnych problémov SR, ktoré sú stručne charakterizované v kapitole Príčiny a dôsledky stavu životného prostredia v Správe o životnom prostredí Slovenskej republiky najviac súvisí s posudzovaným strategickým dokumentom problematika vzniku odpadu a klimatických zmien.

Vznik odpadov a spôsob nakladania s odpadmi

Stav produkcie odpadov v roku 2016 a problémov súvisiacich so spôsobmi nakladania s nimi je v Správe o životnom prostredí SR stručne charakterizovaný kľúčovými zisteniami:

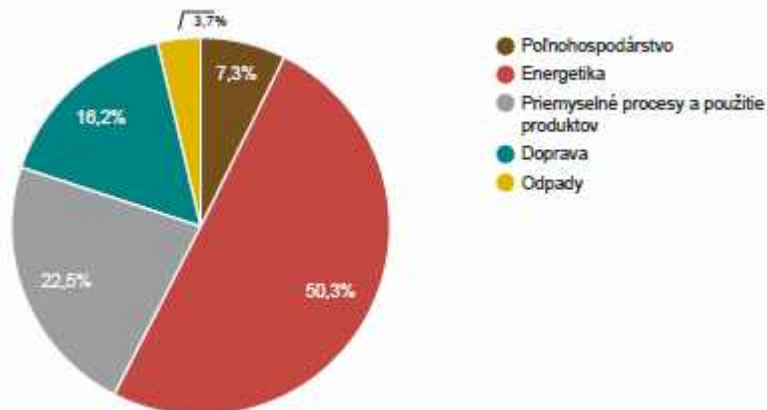
- V roku 2015 predstavovala domáca materiálová spotreba v SR 68 615 tis. ton, čo predstavuje 12,7 ton na obyvateľa (priemer 13,1 ton na obyvateľa v EÚ - 28). V období rokov 2000 až 2015 bol zaznamenaný nárast DMC na obyvateľa o 25,6 %. Podiel dovozu na DMC vzrástol z 55,3 % v roku 2000 na 66,6 % v roku 2015, čo znamená zvyšujúcu závislosť slovenskej ekonomiky na dovoze surovín.
- Množstvo vzniknutých odpadov (bez KO) za obdobie rokov 2005 – 2016 poklesol o 7 %. Pri medziročnom porovnaní rokov 2015 a 2016 bol sledovaný medziročný nárast o necelé

1 %. Vznik nebezpečného odpadu zaznamenáva pokles, v období rokov 2005 – 2016 poklesol ich podiel na celkovej tvorbe o 13 %.

- Množstvo komunálnych odpadov má v sledovanom období rastúci charakter s nárastom v roku 2016 oproti roku 2005 o 24 %. V roku 2016 vzniklo 359 kg komunálnych odpadov na obyvateľa. V medziročnom porovnaní bolo v roku 2016 vyprodukovaných o 11 kg viac komunálnych odpadov na obyvateľa ako v roku 2015. V porovnaní so vznikom komunálnych odpadov v krajinách EÚ patrí SR medzi krajiny s najnižším množstvom KO na obyvateľa.
- Skládkovaných bolo v roku 2016 až 66 % KO a pri odpadoch bez KO predstavoval tento spôsob nakladania s odpadmi 28,6 %. Vývoj v skládkovaní odpadov v SR, ako z pohľadu dosiahnutia cieľov odpadového hospodárstva, tak aj z pohľadu princípov obehového hospodárstva, t. j. odklon od skládkovania odpadov pri nakladaní s odpadmi, sa v roku 2016 nepodarilo dosiahnuť.
- V roku 2016 výrobcovia zabezpečili zber elektroodpadov v celkovom množstve 28 252 122 kg, čo predstavuje 55,73 % (5,20 kg/obyvateľa), čím bol dosiahnutý stanovený cieľ zberu v zmysle smernice EP a Rady č. 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) a zákona o odpadoch. Zároveň to predstavuje 48 % z priemernej hmotnosti elektrozariadení uvedených na trh v SR v predchádzajúcich troch rokoch.
- Podiel opätovného použitia, recyklácie a zhodnocovania častí starých vozidiel v zmysle smernice ES SR dosiahla a splnila tak predpísaný limit.
- Množstvo zhodnotených odpadov z obalov má narastajúci charakter. V roku 2015 bolo materiálovo zhodnotených 329 149,424 ton odpadov z obalov, čo predstavuje 64,31 %. Ciele stanovené pre odpady z obalov sa priebežne plnia.

Klimatické zmeny

Jednou z príčin klimatických zmien je aj tvorba skleníkových plynov, na ktorej sa sektor odpady v roku 2011 podieľal 3,7 %, čo je o 2,2 % viac ako v roku 1990. Sektor odpady predstavoval v roku 2015 skoro 3,7 % podiel na celkových emisiách skleníkových plynov. Po zavedení presnejšej metodiky na stanovenie emisií metánu zo skládok komunálneho odpadu boli spresnené údaje, čo znamenalo zvýšenie emisných odhadov pre túto kategóriu.

Zdroj: SHMU

Merné emisie skleníkových plynov v súlade s trendom vývoja celkových emisií klesajú. Z hľadiska medzinárodných porovnaní SR dosahuje hodnoty pod priemerom krajín EÚ 27.

Emisie skleníkových plynov v dlhodobejšom časovom horizonte trvalo klesajú. Je však nutné zdôrazniť, že v priebehu rokov 1996 – 2008 boli emisie zhruba na rovnakej úrovni. V porovnaní s rokom 2009 emisie skleníkových plynov vzrástli o 4 %. Tento nárast bol spôsobený oživením hospodárstva SR po recesiou poznačených rokoch 2008 – 2009. Aktuálne medzinárodné záväzky (Kjótsky protokol, klimaticko – energetický balíček EÚ) SR plní a je predpoklad ich plnenia aj v nasledujúcich rokoch.

Z hľadiska porovnania dlhodobého časového horizontu (od roku 1881) došlo na území SR k rastu priemernej ročnej teploty, poklesu ročných úhrnov zrážok (výnimka rok 2010 mimoriadne vlhký), poklesu relatívnej vlhkosti, poklesu vlhkosti pôdy a výrazne narastá premenlivosť počasia s výskytom pomerne dlho trvajúceho sucha a na druhej strane extrémnych prízračných zrážok.

5. Environmentálne aspekty vrátane zdravotných aspektov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu

Predložený strategický dokument sa riadi princípmi trvalo udržateľného rozvoja, ktoré umožňujú uspokojovať potreby súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie potrieb.

Uplatňovanie trvalo udržateľného rozvoja v SR definuje § 6 zákona č. 17/1992 Zb., kde je uvedené, že ide o taký „rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva

prirodzené funkcie ekosystémov”. Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.

Navrhovaný strategický dokument sa taktiež snaží zabezpečiť „právo na priaznivé životné prostredie“, ktoré je zakotvené v Ústave SR v článku 44, kde je uvedené, že *„každý má právo na priaznivé životné prostredie, každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo, nikdy nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie a prírodné zdroje“*.

Environmentálne ciele POH SR vychádzajú aj z relevantných vybraných národných a európskych dokumentov:

- Stratégia obmedzovania ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov;
- Partnerská dohoda o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014-2020;
- Operačný program – Kvalita životného prostredia 2014 – 2020;
- Siedmy environmentálny akčný program;
- Národný realizačný plán Štokholmského dohovoru o perzistentných organických látkach (POPs);
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja;

IV Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia

1. Pravdepodobné významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne)

Primárne pozitívne vplyvy strategického dokumentu na ovzdušie budú predovšetkým dôsledkom:

- znižovania množstva odpadov ukladaných na skládky (zniži sa množstvo skládkových plynov, prašnosť, riziko požiarov aj zápach obťažujúci obyvateľov)
- znižovania množstva spaľovaných nebezpečných odpadov

Primárne pozitívne vplyvy strategického dokumentu na podzemné vody, povrchové vody a pôdu budú predovšetkým dôsledkom:

- zavádzania čistejších technológií
- znižovaním množstva predovšetkým zneškodňovaných odpadov, môže sa znižovať aj množstvo odpadových vôd vypúšťaných zo zariadení na zneškodňovanie odpadov (skládok aj spaľovní)

Primárne pozitívne vplyvy na horninové prostredie sa môžu prejaviť ako dôsledok:

- šetrenia nerastných surovín

Sekundárne pozitívne vplyvy na zníženie znečistenia horninového prostredia a pôdy sa môžu prejaviť ako dôsledok:

- zlepšenia stavu ovzdušia, podzemných a povrchových vôd

Sekundárne pozitívne vplyvy na znižovanie záberu pôdy sa môžu prejaviť ako dôsledok:

- znižovania množstva skládkovaných odpadov

Program predchádzania vzniku odpadu má smerovať k zmene súčasného modelu spotreby, prerušiť súvislosť medzi hospodárskym rastom a vplyvmi vzniku a nakladania s odpadmi na životné prostredie. Úspešná realizácia stanovených cieľov a opatrení by mala mať dlhodobý pozitívny vplyv na jednotlivé zložky životného prostredia a aj na zdravie obyvateľstva.

V Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu

Realizácia Programu predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 bude mať iba pozitívne vplyvy na životné prostredie, vrátane zdravia obyvateľstva. Žiadne negatívne vplyvy nepredpokladáme.

VI Dôvody výberu zvažovaných alternatív zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu a opis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti

Predkladaný Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 je vypracovaný ako jednovariantný dokument.

Nulový variant, prípad, že by sa Program predchádzania vzniku odpadu SR nerealizoval, by znamenal nedodržanie legislatívy – národnej, aj európskej. Tento variant preto nemôže MŽP SR vôbec zvažovať.

VII Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

Programy predchádzania vzniku odpadu by podľa článku 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES mali byť vyhodnocované aspoň každých 6 rokov.

Podľa § 7 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch MŽP SR najneskôr do šiestich rokov od nadobudnutia platnosti PPVO predloží vláde vyhodnotenie priebežného plnenia cieľov programu predchádzania vzniku odpadu na základe vyhodnotenia kvalitatívnych alebo kvantitatívnych cieľov a ukazovateľov.

MŽP SR v spolupráci s ostatnými zainteresovanými ministerstvami a organizáciami pripraví priebežné vyhodnotenie cieľov PPVO a predloží ho na rokovanie vlády SR. V prípade zaznamenania významných problémov v dosahovaní stanovených cieľov sa PPVO prehodnotí a vykoná sa jeho aktualizácia aj v priebehu obdobia, na ktoré je PPVO vypracovaný (§ 7 ods. 6 zákona o odpadoch).

V jednotlivých kapitolách pojednávajúcich o vybraných druhoch odpadov navrhovaného PPVO sú pre potreby sledovania predchádzania vzniku odpadu navrhnuté indikátory:

Zmesový komunálny odpad

- Množstvo komunálneho odpadu a zmesového komunálneho odpadu (tis. ton)
- Množstvo zmesového komunálneho odpadu a komunálneho odpadu celkom (vrátane drobných stavebných odpadov) na HDP a počet obyvateľov

Biologicky rozložiteľné komunálne odpady

- Množstvo BRKO, (tis.ton)
- Podiel biologicky rozložiteľných odpadov v zmesovom komunálnom odpade (%)
- Počet samospráv, ktoré podporujú domáce a komunitné kompostovanie/počet domácností, ktoré sa do domáceho kompostovania zapoja/počet komunít, ktoré sa zapoja do komunitného kompostovania.

Odpad z potravín

- Množstvo biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadov (tis.ton)
- Podiel potravinového odpadu v komunálnom odpade (%)

Odpad z papiera

- Množstvo odpadu z papiera (tis.ton)
- Počet realizovaných informačných aktivít na podporu znižovania množstva spotrebovaného papiera

Objemný odpad

- Množstvo objemného odpadu (tis.ton)
- Množstvo opätovne použitého objemného odpadu (tis.ton)

Plasty a obaly

- Množstvo odpadu z obalov na množstvo obalov uvedených na trh (tis.ton)
- Počet realizovaných informačných aktivít na podporu predchádzania vzniku obalov

Stavebné odpady

- Množstvo vzniknutých stavebných odpadov a odpadov z demolácií a zneškodňované stavebné odpady (tis.ton)
- Počet realizovaných informačných aktivít na podporu centier opätovného používania stavebného materiálu

Nebezpečné odpady

- Množstvo nebezpečného odpadu (tis.ton)

Odpad z ťažobného priemyslu

- Množstvo odpadu z ťažobného priemyslu (tis.ton)

Stav jednotlivých zložiek životného prostredia Slovenskej republiky bude aj naďalej monitorovaný a vyhodnocovaný. Na súčasnom stave jednotlivých zložiek životného prostredia sa oveľa významnejšou mierou podieľajú iné odvetvia hospodárstva (najmä energetiky, dopravy, hutníctva, chemického priemyslu, aj poľnohospodárstva), preto aj k ich zlepšovaniu môže PPVO iba prispievať, nie ich významne zlepšiť.

VIII Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy vrátane vplyvov na zdravie

Návrh strategického dokumentu rieši otázky a problémy národného charakteru a dosahovanie cieľov stanovených pre Slovenskú republiku. V danom prípade sa cezhraničné environmentálne vplyvy nepredpokladajú, správnou realizáciou navrhovaných opatrení však prispeje aj k riešeniu globálnych problémov.

IX Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií

Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 je strategickým dokumentom, ktorého hlavným cieľom je posun od materiálového zhodnocovania ako jedinej priority odpadového hospodárstva, k predchádzaniu vzniku odpadu v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, ktorá je definovaná v článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc a od 1.1. 2015 v § 6 ods. 1 zákona o odpadoch:

1. predchádzanie vzniku,
2. príprava na opätovné použitie,
3. recyklácia,
4. iné zhodnocovanie, napr. energetické zhodnocovanie,
5. zneškodňovanie.

Existujúca pracovná skupina pre obehové hospodárstvo, ktorá je zložená z jednotlivých dotknutých ministerstiev, bude rozšírená o zástupcov mimovládnych organizácií a odborníkov v odpadovom hospodárstve a doplnená o oblasť predchádzania vzniku odpadov. Táto skupina sa bude stretávať s cieľom nájsť riešenia na podporu predchádzania vzniku odpadov ako neoddeliteľnej súčasti obehového hospodárstva a šetrenie primárnych zdrojov v zainteresovaných rezortoch. Stretnutia pracovnej skupiny zvoľáva Ministerstvo životného prostredia SR na ad hoc báze.

Podľa § 7 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch MŽP SR najneskôr do šiestich rokov od nadobudnutia platnosti PPVO predloží vláde vyhodnotenie priebežného plnenia cieľov programu predchádzania vzniku odpadu na základe vyhodnotenia kvalitatívnych alebo kvantitatívnych cieľov a ukazovateľov.

MŽP SR v spolupráci s ostatnými zainteresovanými ministerstvami a organizáciami pripraví priebežné vyhodnotenie cieľov PPVO a predloží ho na rokovanie vlády SR. V prípade zaznamenania významných problémov v dosahovaní stanovených cieľov sa PPVO prehodnotí a vykoná sa jeho aktualizácia aj v priebehu obdobia, na ktoré je PPVO vypracovaný.

V jednotlivých kapitolách pojednávajúcich o vybraných druhoch odpadov navrhovaného PPVO sú pre potreby sledovania predchádzania vzniku odpadu navrhnuté indikátory.

Predložený strategický dokument sa riadi princípmi trvalo udržateľného rozvoja, ktoré umožňujú uspokojovať potreby súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie potrieb a je preto aj v súlade so všetkými schválenými strategickými

dokumentmi súvisiacimi s problematikou odpadového hospodárstva aj surovinovou a energetickou politikou.

Realizácia Programu predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025 bude mať iba pozitívne vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia, vrátane zdravia. Žiadne negatívne vplyvy sa nepredpokladajú.

X Informácia o ekonomickej náročnosti

Aktivity na predchádzanie vzniku odpadu by mali byť financované z Environmentálneho fondu, Operačného programu Kvalita životného prostredia a vzdelávacie aktivity aj zo zdrojov Zeleného vzdelávacieho fondu, OZV a obcí.

Vyhodnotenie pripomienok zaslaných k oznámeniu o strategickom dokumente:

K zverejnenému oznámeniu o strategickom dokumente bolo na MŽP SR doručené jedno stanovisko.

Ing. Ján Pathó – AGROVARIA export-inport, spol. s r.o., Štúrovo:
(mail z 12.6.2018 11:43 AM)

„Podľa skúseností zo sveta, začínajúc s USA a končiac napr. s Čínou úspešné riešenie PPOV začína tam, kde sa dobre uvedomí čo sa urobí už so vzniknutými odpadmi, resp. ako sa spracuje odpad! Jednoznačne najlepšie výsledky sú tam, kde dokázali urobiť pri spracovaní odpadov najdôležitejší krok: rozseparovali organické časti odpadu od anorganických častí! Tým sa lepšie plnia podmienky zo zákona č.343/2012 Z.z.: hlavne body b.) c.) a z d)-časť energetické zhodnocovanie. (prečo sú najlepšie výsledky?- preto lebo organickú časť odpadu zpeňazia v BPS /máme viac než 120ks aj v SR/ , anorganickú časť odpadu roztriedia a dávajú do recyklácie.) Je dokázané, že keď niekto z toho má ďalší ošoh, tak toho osožného sa tvorí menej! Taká je mentalita ľudí!

Špecifické ciele pre vybrané prúdy odpadov z „Programu predchádzania vzniku odpadu..... na roky 2019 – 2025“ v častiach 1,2,3 pri spoznaní, že prvým krokom v separácii odpadu má byť rozseparovanie organickej hmoty-odpadu od anorganickej časti, ľahko dáva odpoveď na spôsob riešení-postupu pri plnení zákona č. 343/2012 Z.z., minimálne už v citovaných bodoch b,c,d!

Podľa mojho názoru, keď strategický dokument nebude obsahovať tento základný cieľ v PPOV (teda rozseparovať organiku od anorganiky- hovoríme o prúdoch odpadov ako sú zmesový KO, BRO, a potravinový odpad ciele vytýčené sa plniť nedajú, a zas sa premárni 5-7 rokov a budeme šlapať na mieste!“

Stanovisko MŽP SR Odboru odpadového hospodárstva:

V návrhu strategického dokumentu sú zahrnuté aj opatrenia týkajúce sa znižovania množstva BRKO v zmesovom komunálnom odpade. Súbežne je aj legislatíva odpadového hospodárstva nastavená tak, aby biologicky rozložiteľný odpad nebol ukladán na skládky odpadov, ale aby bol zhodnotený.

V rámci odpadového hospodárstva je platná záväzná hierarchia odpadového hospodárstva, kde je záväzné poradie týchto priorit:

- a) predchádzanie vzniku odpadu,
- b) príprava na opätovné použitie,
- c) recyklácia,
- d) iné zhodnocovanie, napr. energetické zhodnocovanie,
- e) zneškodňovanie.

V zmysle vyššie uvedenej hierarchie je najlepší odpad ten, ktorý ani nevznikne, je potrebné prijať opatrenia na to, aby boli výrobky znovu používané, materiál, prípadne energia využívané.

Zoznam použitých skratiek

DMC	domáca materiálová spotreba
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
HDP	hrubý domáci produkt
CHA	chránený areál
CHKO	chránená krajinná oblasť
CHÚ	chránené územie
KO	komunálny odpad
LULUCF	<i>(Land Use, Land-Use Change and Forestry)</i> emisie a záchyty v sektore využívanie krajiny a lesníctvo
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NMVOC	nemetánové prchavé organické látky
NO _x	oxidy dusíka
NP	národný park
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NUTS	<i>(La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)</i> Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OP	ochranné pásmo
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
PCB	polychlórované bifenyly
PCDD	dibenzo - p - dioxíny
PCDF	polychlórované dibenzofurány
PM ₁₀ , PM _{2,5}	suspendované častice
POH SR	Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky
POPs	<i>(Persistent Organic Pollutants)</i> Perzistentné organické látky
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SEAP	<i>(Sixth Environmental Action Programme)</i> Šiesty environmentálny akčný program
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav

TUR Trvalo udržateľný rozvoj

TZL tuhé znečisťujúce látky

Použitá literatúra:

- (1) Ministerstvo životného prostredia SR: Návrh dokumentu Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025
- (2) Ministerstvo životného prostredia SR: Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020
- (3) Ministerstvo životného prostredia SR: Správa o hodnotení strategického dokumentu Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020
- (4) Ministerstvo životného prostredia SR: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2016
- (5) <http://enviroportal.sk/>
- (6) <http://eia.enviroportal.sk/zoznam>
- (7) <http://charon.sazp.sk/envirozataze/>